

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona – Preščišćeni tekst (“Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj 07/10), Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na prijedlog Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, na 83. sjednici, održanoj dana 17.10.2012. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Daje se saglasnost na Projekat “Dnevni centar za djecu i odrasle osobe sa posebnim potrebama“ u Visokom.

II.

Za realizaciju Projekta zadužuju se Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, općine Visoko, Kakanj, Breza, Vareš i Olovo u saradnji sa Udruženjem “Humanost – societas humanitatis”, svako u okviru svojih nadležnosti.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____ /12.
Datum, 17.10.2012. godine
Zenica

PREMIJER

mr.sci. Fikret Plevljak, dipl.ing.

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice,
1x Ministarstvo finansija,
1x Općine Breza, Kakanj, Olovo, Vareš, Visoko, putem ministarstva,
1x Udruženje “Humanost – societas humanitatis”, putem ministarstva,
1x a/a.

O b r a z l o ž e n j e

Obrazloženje ovog zaključka zadržano je u projektu koji čini sastavni dio ovog zaključka.

Zenica, oktobar 2012. godine

Ministarstvo za rad,
socijalnu politiku i izbjeglice

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
MINISTARSTVO ZA RAD, SOCIJALNU POLITIKU I IZBJEGLICE
broj: _____/12
Zenica, _____ 2012. godine

PROJEKAT

“Dnevni centar za djecu i odrasle osobe sa posebnim potrebama u Visokom”

Zenica, oktobar 2012. godine

1. Uvod:

Zaključkom Vlade Zeničko-dobojskog kantona broj 02-23-17799/11 od 28.06.2011. godine prihvaćen je projekat „Izgradnja zgrade Dnevnog centra za djecu i odrasle osobe sa posebnim potrebama u Visokom”. Potpisivanjem Tripartitnog ugovora broj 09-35-3311-5/11 od 23.08.2011. godine između Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona, Općine Visoko i Udruženja Humanost definisane su obaveze oko izgradnje objekta. Izgradnja i opremanje zgrade Dnevnog centra bit će do novembra 2012. godine dovedena do kraja. U narednom periodu potrebno je pristupiti implementaciji pilotne faze projekta „Dnevni centar za djecu i odrasle osobe sa posebnim potrebama” u Visokom za potrebe općina Visoko, Kakanj, Breza, Vareš i Olovo. Svojim potpisom na „Protokolu o saradnji u funkciji osiguranja osnovnih pretpostavki za početak i nastavak rada Dnevnog centra za djecu i odrasle osobe sa posebnim potrebama” u Visokom od 23.08.2011. godine premijer Zeničko-dobojskog kantona i načelnici navedenih općina te Udruženje Humanost su potvrdili spremnost da preuzmu obaveze u funkciji osiguranja osnovnih pretpostavki za početak i nastavak rada Dnevnog centra za djecu i odrasle osobe sa posebnim potrebama u Visokom.

Naime, Vlada Zeničko-dobojskog kantona se od 2006. godine u saradnji sa općinskim upravama i organizacijama civilnog društva intenzivno bavi stvaranjem novih decentralizovanih struktura za osobe sa posebnim potrebama u Zeničko-dobojskom kantonu, što ima za rezultat da su razvijene sljedeće strukture kao urađeni projektni zadaci:

- Centar za rani podsticaj razvoja i ranu intervenciju za djecu sa posebnim potrebama u Zenici za korisnike sa područja svih općina Zeničko-dobojskog kantona, koji radi od oktobra 2009. godine i trenutno pruža usluge za 85 djece predškolskog uzrasta na mjesečnom nivou. Centar se finansira kao projektni zadatak iz budžeta općina, budžeta kantona i stranog donatora.
- Dnevni centar za djecu sa posebnim potrebama školskog uzrasta Maglaj za općine Maglaj, Žepče, Zavidovići, koji radi od decembra 2006. godine i trenutno pruža usluge za 70 korisnika. Centar djeluje od početka 2012. godine kao samostalna ustanova I finansira se iz budžeta općina Žepče, Zavidovići i Maglaj i iz budžeta kantona.
- Dnevni centar za djecu sa posebnim potrebama pri JU za odgoj, obrazovanje I rehabilitaciju osoba sa poteškoćama u psihofizičkom razvoju Zenica, koji trenutno pruža usluge za 49 djece školskog uzrasta. Centar se finansira iz budžeta kantona.
- Dnevni centar za odrasle osobe sa posebnim potrebama u Zenici u implementaciji udruženja Svjetlost kao projektni zadatak “Pružanja podrške samostalnom stanovanju-življenju osoba sa poteškoćama u razvoju općine Zenica” za 13 odraslih osoba. Centar se finansira iz budžeta kantona i budžeta općine Zenica.
- Dnevni centar za djecu sa posebnim potrebama u Tešnju koji se finansira uz podršku iz budžeta kantona.

Svi nabrojani projekti, odnosno centri su primjeri dobre prakse putem kojih Kanton u saradnji sa lokalnim zajednicama i nevladinim organizacijama pruža podršku osobama sa posebnim potrebama i doprinosi njihovu integraciju u društvenu zajednicu što je u skladu sa ratificiranom Konvencijom UN-a o pravima osoba sa posebnim potrebama.

Projekat „Dnevni centar za djecu i odrasle osobe sa posebnim potrebama“ u Visokom će se implementirati kao pilot projekat na period od dvije godine koji će se finansirati udruženim sredstvima donatora CNF CEE (holandske mreže fondacija za jugoistočnu Evropu) putem „IN-fondacije“, „Aktion Mensch“ iz SR Njemačke putem organizacije Terra Tech e.V. iz Marburga, Vlade Zeničko-dobojskog kantona, općina Breza, Kakanj, Olovo, Vareš, Visoko, te Udruženja „Humanost – societas humanitatis“.

Otvorenje Dnevnog centra u Visokom je prvi korak u pravcu izgradnje decentralizovanih struktura za djecu školskog uzrasta i odrasle osobe sa posebnim potrebama nastanjene na području općina Breza, Kakanj, Olovo, Vareš i Visoko. Ovim centrom i uključenjem osoba sa posebnim

potrebama ovih općina bit će uspostavljena potpuna mreža dnevnih centara na prostoru Zeničko-dobojskog kantona.

Cijeneći socijalno-ekonomski aspekt može se konstatovati da se posredstvom ovih novih decentralizovanih struktura, odnosno dnevnih centara želi omogućiti trajni ostanak djece i odraslih osoba sa posebnim potrebama u porodičnom okruženju i tako spriječiti skup boravak u velikoj ustanovi šta predstavlja trajno jeftinije rješenje za društvo, a svakako i humaniji vid zbrinjavanja ovih lica putem uključenja u društvenu zajednicu.

2. Korisnici projekta:

Korisnici Dnevnog centra činit će dvije ciljane grupe:

- Djeca i mladi sa posebnim potrebama sa područja općina Visoko, Kakanj, Breza, Vareš i Olovo koja zbog svojih posebnih potreba i poteškoća u razvoju ne mogu pohađati redovnu školu. U centrima za socijalni rad ovih pet općina je trenutno registrovano 116 osoba ove ciljane grupe.
- Odrasle osobe sa posebnim potrebama koje zbog vrste ili težine oštećenja još nisu mogle biti ili još ne mogu ponovo postati aktivne na općem radnom tržištu. U centrima za socijalni rad ovih pet općina je registrovano više od 2.000 osoba ove ciljane grupe.

3. Ciljevi projekta:

Obzirom na navedene dvije ciljane grupe Dnevni centar za djecu i odrasle osobe sa posebnim potrebama u Visokom se sastoji od dva djela. Na spratu novoizgrađene zgrade smještene su prostorije za djecu i mlade sa posebnim potrebama školskog uzrasta, a u prizemlju zgrade smještene su prostorije za aktivnosti radne okupacije za odrasla lica sa posebnim potrebama.

Glavni cilj svih aktivnosti Dnevnog centra je da potpomaže korisnike u ostvarivanju njihovih osnovnih individualnih i socijalnih prava koja ima svaki čovjek (kao što su pravo na razvoj ličnosti, pravo na rad, na učešće u društvenom životu, na poštivanje ljudskog dostojanstva).

a) Dnevni centar – dio za djecu i mlade sa posebnim potrebama školskog uzrasta:

Radom Dnevnog centra treba se da djeci i mladima sa posebnim potrebama, bez obzira na njihov stepen oštećenja, omogući razvoj sposobnosti za ostvarivanje naprijed navedenih prava. Pri tome Dnevni centar ima zadatak da, polazeći od postojećih razvojnih potencijala svakog djeteta, otkrije i izgradi individualne mogućnosti savladavanja životnih ciljeva. Odgoj i nastava u centru su stoga usmjereni, prije svega, na prenošenje sljedećih kompetencija: kompetencija učenja, stručna kompetencija, socijalna kompetencija, metodička kompetencija. Ovi ciljevi-kompetencije se djeci u centru prenose specifičnim metodama koje se uvijek orijentišu prema njihovim individualnim sposobnostima i potrebom za podsticajem.

Procesi učenja pripremaju životne sposobnosti i sposobnosti djelovanja u budućim situacijama. Savladavanje života u ovom smislu znači poželjan proces razvoja ličnosti na bazi što individualnijeg oblikovanja života i samoostvarivanja u socijalnoj integraciji što opet iziskuje samostalnost i sposobnost integrisanja kao osnovne kompetencije. Od esencijalnog značaja za usvajanje osnovnih kompetencija su:

- prenošenje vjere u život kao etički zasnovan zadatak od elementarnog značaja, budući da su djeca zbog svojih ponekad izuzetnih poteškoća u savladavanju života (još uvijek) uskraćeni za mnoge mogućnosti pronalazjenja smisla;
- usvajanje sposobnosti realne samoprocjene: U okviru odgoja i nastave djeca i mladi doživljavaju kako svoje mogućnosti tako i granice, ohrabruju se da samostalno koriste svoje sposobnosti. Tokom ovog procesa učenja postaju sposobni da realističnije procjenjuju svoje mogućnosti.
- usvajanje sposobnosti komunikacije: djeca i mladi stupaju kroz komunikaciju u odnos sa osobama i stvarima iz svog okruženja i razvijaju lični identitet. Edukatori-rehabilitatori stoga omogućavaju

- raznovrsne oblike usvajanja odnosa. Podstiču situaciji primjerenu sposobnost komunikacije, usmjeravajući pažnju na situacije koje iziskuju komunikacijsko djelovanje.
- usvajanje sposobnosti kooperacije: Sposobnost kooperacije doprinosi izjednačavanju jačina i slabosti te postizanju radnih rezultata koji se u toj raznolikosti i formi mogu ostvariti isključivo kroz zajedničko djelovanje. Preduslov za sposobnost kooperacije je da djeca i mladi sa različitim prethodnim iskustvima otkriju zajedničke interese i ciljeve.
 - što veća samostalnost: Cilj odgojnih napora jeste podsticaj samostalnog djelovanja djece i mladih, pa čak i ako je to ostvarivo u samo maloj mjeri. Što više postanu neovisni o tuđoj pomoći, to im više raste samopouzdanje i spremnost da preuzmu odgovornost za same sebe i druge.
 - fleksibilnost i kreativnost: Savladavanje različitih svakodnevnih situacija zahtijeva u velikoj mjeri fleksibilne strategije djelovanja i rješavanja problema. Djeca i mladi moraju posjedovati sposobnost prenošenja naučenog na aktualna stanja stvari i zahtjeve. Kreativnost osposobljava čovjeka za višestruko djelovanje i mišljenje. Odgojno okruženje treba da bude tako struktuirano da podstiče kreativnost kako bi djeca i mladi mogli pronaći oslonac i sigurnost te istovremeno iskusiti mogućnost oblikovanja svijeta.

Mladi adolescenti više nisu djeca i orijentacija u njihovom slučaju treba da uslijedi prema njihovim vršnjacima odnosno odraslim osobama. To znači da je neophodna pedagogija koja mladu osobu priprema za život odraslih i postavlja joj odgovarajuće zahtjeve, čak i ako ona još uvijek ima djelimično dječije načine ponašanja. Isto tako postoji potreba da se mladim osobama prenose zadaci i uslovi radnog života te da se na taj način pripremaju za život u društvu orijentisanom prema ostvarenju postignuća. Mlade osobe se podstiču na spremnost da ostvaruju postignuća i doživljavaju da se i njihova postignuća vrednuju. Pri tome se mjerilo postignuća orjentiše prema individui i njenim ličnim mogućnostima.

b) Dnevni centar – dio za odrasle osobe sa posebnim potrebama (radionički centar)

Glavni cilj je da osobama, koje zbog vrste ili težine poteškoća u razvoju još nisu mogle biti ili još ne mogu ponovo postati aktivne na općem radnom tržištu, ponudi aktivnosti radnog osposobljavanja, odnosno prilika za izvođenje primjerenih radnih aktivnosti pri čemu se posebna pažnja poklanja daljem razvoju ličnosti osobe sa posebnim potrebama. Na taj način radionica predstavlja mjesto razvoja ličnosti kao i životni prostor za osobe sa posebnim potrebama, a istovremeno je i mjesto produktivnog rada.

Zbog postojećeg zadatka da osobama sa posebnim potrebama omogući integraciju u radni život, Dnevni centar mora nuditi primjereno obrazovanje za zanimanje. Ono mora održavati, razvijati, povećavati ili rehabilitirati sposobnosti ostvarenja postignuća ili radnu sposobnost pri čemu paralelno mora biti omogućen i razvoj ličnosti.

Vođenje radioničkog centra će se orjentisati prema ekonomskim načelima kako bi se osobama zaposlenim u radnom području perspektivno mogla ponuditi određena naknada za rad.

4. Opis projekta:

Sam projekat će se implementirati u prostorijama novootvorenog „Dnevnog Centra za djecu i odrasle osobe sa posebnim potrebama” u Visokom (u daljem tekstu Centar). Početak rada Centra se planira za decembar mjesec ove godine. Projekat ima pilotni karakter sa ciljem potpunog preuzimanja i finansiranja od strane vladinih i nevladinih struktura Zeničko-dobojskog kantona u periodu nakon okončanja pilotne faze projekta (od decembra 2014. godine).

U centrima za socijalni rad općina koje su obuhvaćene projektom evidentirano je oko 116 djece i mladih sa posebnim potrebama školskog uzrasta, a više od 2.000 odraslih osoba sa posebnim potrebama. Obzirom na broj potencijalnih korisnika i ograničenost kapaciteta raspoloživih prostorija te stručnog kadra neophodno je utvrditi jasne kriterije za izbor korisnika kako bi on imao

stručnu osnovu i transparentnost. Ovo se prije svega odnosi na izbor korisnika iz reda odraslih osoba sa posebnim potrebama dok se pretpostavlja da će najveći dio potencijalnih korisnika iz reda djece sa posebnim potrebama školskog uzrasta imati priliku da uživaju usluge centra.

Rad centra će se u djelu za djecu i mlade sa posebnim potrebama orijentisati po uzoru na plan i program ustanove “Dnevni centar za djecu sa posebnim potrebama” Maglaj. Stoga se ponuda usluga sastavlja od

- usluga odgoja, edukacije i obrazovanja djece sa posebnim potrebama školskog uzrasta kroz grupni rad prema programu prilagođenom individualnim potrebama korisnika
- usluga dnevnog zbrinjavanja djece, mladih i odraslih osoba sa posebnim potrebama
- savjetodavnih usluga za djecu i mlade sa posebnim potrebama te njihove porodice
- usluga individualnog fizikalnog tretmana, individualne govorne terapije I individualnog rehabilitacijskog podsticaja

Centar će se u radioničkom djelu za odrasle osobe sa posebnim potrebama fokusirati na aktivnosti radnog osposobljavanja kroz:

- stručnu dijagnostiku
- obrazovne aktivnosti: osnovne kvalifikacije (čitanje, pisanje, elementarno računanje), strukovne kvalifikacije (razvijanje vještine I sposobnosti za izvođenje radnih aktivnosti), kvalifikacije za obavljanje aktivnosti radnog osposobljavanja
- aktivnosti radnog osposobljavanja u područjima: održavanje zelenih površina I vrtlarski radovi, domaćinstvo, obrada tekstila, obrada drveta, oblikovanje keramika/glina

Uz navedenih aktivnosti će se svim korisnicima također pružati usluge rehabilitacijsko terapijskog karaktera po potrebi (usluge logopeda, usluge fizioterapeuta).

Implementacija stručnog dijela projekta će se odvijati u bliskoj saradnji sa njemačkim partnerima SES (Servis penzionisanih stručnjaka) i Lebenshilfe Plauen gGmbH. Stručnjak SES-a će u toku pilotne faze vršiti nadzor nad implementacijom stručnog djela projekta. Organizacija Lebenshilfe iz Plauena će pružati stručnu podršku prije svega u segmentu radnog osposobljavanja odraslih osoba sa posebnim potrebama jer raspolaže više radionica sa preko 300 mjesta za osobe sa posebnim potrebama.

Kao prateća mjera vršiti će se monitoring o organizaciji i funkcionisanju centra uz učešće svih učesnika projekta sa ciljem blagovremenog obezbjeđivanja održivosti rada Centra nakon isteka projektnog perioda.

Obzirom na udaljenost općine Olovo od lokacije Dnevnog centra u Visokom namjera je da se korisnicima te općine pružaju usluge u prostorijama JU Centar za socijalni rad. Međutim, obnova i oprema ovih prostorija će se tek u predstojećim mjesecima izvršiti tako da će sa korisnicima općine Olovo početi raditi tek po završetku obnove i opremanja prostorija.

Nakon donošenja zaključka o prihvatanju projekta potrebno je provesti aktivnost na potpisivanju ugovora između svih učesnika projekta, i to: Kantonalne Vlade, općina Breza, Kakanj, Olovo, Vareš, Visoko te Udruženja „Humanost – societas humanitatis“ kao nosioca aktivnosti odnosno implementatora ovog projekta.

5. Budžet projekta:

Za realizaciju pilotne faze projekta na period od 2 godine (januar 2013. – decembar 2014. godine) potrebna su finansijska sredstva u iznosu od cca. 730.000 KM koja će se obezbijediti na sljedeći način:

- strani donator – “Aktion Mensch“ (SR Njemačka).....98.000 KM

- strani donator – mreža holandskih fondacija CNF..... 98.000 KM
- strani donatori (još otvoreno) 100.000 KM
- Vlada Ze-Do kantona (Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice)
sa cca.290.000 KM
- Općine Breza, Kakanj, Olovo, Vareš, Visoko, sa sredstvima u ukupnom iznosu od cca.
.....144.000 KM

Učešće svake općine je uređeno potpisanim protokolom na način da solidarno svaka općina učestvuje sa jednakim iznosom s tim da će se općina Olovo uključiti po završetku obnove i opremanja prostorija u Olovu.

Ostala pitanja od značaja za uspješnu implementaciju projekta će se riješiti ugovorom koji će potpisati partneri u ovom projektu do kraja novembra 2012. godine.

Zenica, 05. oktobar 2012. godine

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice

Ivica Ćurić